

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 231/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Parazitologického ústavu SAV, v. v. i.**, Hlinkova 3, Košice, IČO 00 586 951, zastúpeného GRABAN, TORMA & PARTNERS s. r. o., Kováčska 53, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 29Cb/20/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 29Cb/20/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Košice **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 29Cb/20/2017 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **2 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Košice **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Košice **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práv na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v civilnom spore. Žiada priznať finančné zadost'učinenie 5 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou z 15. februára 2017 domáha proti žalovanému 1 zaplata 13 777,02 eur a proti žalovanému 2 14 331,50 eur ako nájomného a náhrad za služby spojené s nájomom nebytových priestorov. Žalovaní sa k žalobe vyjadrili v júni 2017, keď sťažovateľ navrhol nariadiť zabezpečovacie opatrenie. Jeho návrhu okresný súd vyhovel uznesením z 25. júla 2017, ktoré bolo na odvolanie žalovaných potvrdené uznesením krajského súdu z januára 2018. Okresný súd uznesením z marca 2018 vyzval sťažovateľa na repliku k vyjadreniu žalovaných, ktorú sťažovateľ predložil v apríli 2018. Okresný súd ju uznesením z októbra 2018 doručil žalovaným, ktorí sa k nej vyjadrili v novembri 2018.

3. Prvé pojednávanie sa konalo 20. júna 2019, no po krátkom prednese strán bolo odročené a advokátovi sťažovateľa bolo uložené zdokladovať subjektivitu sťažovateľa. Advokát sa k tomu vyjadril 12. júla 2019. I na druhom pojednávaní 24. októbra 2019 súd riešil otázku legitímácie sťažovateľa. Pojednávanie bolo odročené na 23. január 2020, no bolo zrušené pre chorobu sudcu. Nariadený termín pojednávania 19. marca 2020 bol zrušený pre epidémiu. Pojednávanie nariadené na 18. september 2020 bolo odročené na žiadosť advokáta sťažovateľa na 22. október 2020. Žalovaní v septembri 2020 poukázali na konanie vedené na inom okresnom súde (Okresný súd Košice II sp. zn. 35Cb/34/2020), v ktorom bol žalobca označený ako „*Slovenská republika, zastúpená Parazitologický ústav SAV*“ a v ktorom si proti žalovaným uplatnil rovnaký nárok. Na pojednávaní 22. októbra 2020 okresný súd žalobu sťažovateľa rozsudkom zamietol. Dospel k záveru, že žalobcom má byť Slovenská republika. Proti rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, ktoré bolo krajskému súdu predložené 4. mája 2021. Krajský súd uznesením z 13. januára 2022 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keďže sťažovateľom uplatnené pohľadávky je oprávnený vymáhať Parazitologický ústav SAV.

4. Okresný súd v roku 2022 opakovane žiadal o predloženie spisu vo veci vedenej na inom okresnom súde. Žalovaní podaním z 26. októbra 2022 navrhli konanie prerušiť do právoplatného skončenia konania vedeného na inom okresnom súde. Tomu okresný súd uznesením z 31. januára 2023 vyhovel, čo odôvodnil tým, že je nevhodné konať, dokiaľ nebude vyriešená legitímácia sťažovateľa, ktorá je predmetom tohto iného konania. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom doteraz nebolo rozhodnuté a vec nebola predložená krajskému súdu.

III.

5. Podľa sťažovateľa prerušenie konania je absurdné a v rozpore so zrušujúcim rozhodnutím krajského súdu. Z toho vyvodzuje porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľa nesprávny rozsudok okresného súdu, ktorý bol zrušený rozhodnutím krajského súdu, vedie k tomu, že spor nie je ani po šiestich rokoch rozhodnutý a vo veci neboli vykonané žiadne dôkazy, keďže sa rieši len otázka jeho legitímácie, hoci ju už v zrušujúcom rozhodnutí vyriešil krajský súd. Po vrátení veci okresnému súdu na základe zrušujúceho uznesenia krajského súdu rozhodol aj okresný súd v inom konaní tak, že žalobu z dôvodu nedostatku legitímácie žalobcu označeného ako „*Slovenská republika, zastúpená Parazitologický ústav SAV*“ zamietol a uviedol, že legitimovaným na vymáhanie nároku je Parazitologický ústav SAV. Podľa sťažovateľa jeho vec nie je skutkovo či právne zložitá

a k priesťahom nijak neprispel. Od ústavného súdu žiada vyriešiť, či prerušenie konania bolo dôvodné. Sťažovateľ ďalej poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu o tom, že už len dĺžka konania odôvodňuje porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov. Priznanie finančného zadosťučinenia odôvodňuje rovnakými okolnosťami.

6. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti opísal priebeh konania. K tomu priložil vyjadrenie sudcu, ktorému je vec pridelená a ktorý vyslovil svoje presvedčenie o správnosti uznesenia o prerušení konania. Poukázal na to, že sťažovateľ podal ďalšiu žalobu, ktorá je vedená na inom okresnom súde. Podľa okresného súdu jeho postup nemožno hodnotiť ako svojvoľný či nezákonný, nedošlo k ignorovaniu pokynu nadriadeného súdu a ani neboli spôsobené priesťahy v konaní.

IV.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

8. Rozhodovanie o žalobách o zaplatenie nájomného a úhrad za služby spojené s nájmom nebytových priestorov patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. V konaní je možné identifikovať skutkovo sporné otázky, no treba uviesť, že žiadna z týchto otázok nebola v konaní doteraz riešená. Preto nemožno dospieť k záveru, že by zdĺhavý postup súdu vyplynul z rozsahu dokazovania. Čo sa týka postupu sťažovateľa, treba uviesť, že jeho advokát žiadal dvakrát o odročenie pojednávania. Jednej z jeho žiadostí okresný súd nevyhovel. Z toho, že jednej žiadosti vyhovel, nemožno dospieť k záveru, že tento postup advokáta sťažovateľa viedol k podstatnému predĺženiu konania. Význam sporu pre sťažovateľa vyplýva z toho, že sa domáha zaplatenia pomerne vysokej čiastky v súvislosti s užívaním majetku štátu, ktorý spravuje. Sťažovateľ má nepochybne záujem na urýchlennom nastolení právnej istoty o žalobou uplatnenom nároku.

9. Rozhodujúci vplyv na dĺžku konania mal postup okresného súdu, ktorý prvé pojednávanie nariadil s odstupom viac ako dvoch rokov od podania žaloby bez toho, aby jeho dovtedajší postup bol zaťažovaný osobitne náročným rozhodovaním o procesných otázkach. Nasledujúce obdobie v trvaní viac ako jedného roka okresný súd riešil otázku oprávnenia sťažovateľa uplatniť si pohľadávku voči žalovaným. Na vyriešení tejto banálnej otázky, či sa má konať so sťažovateľom alebo sťažovateľom, ktorý zastupuje Slovenskú republiku, založil svoje prvé rozhodnutie z októbra 2020. Tento záver si vyžadoval jednoduchú právnu úvahu, ktorá bola prostá akéhokoľvek dokazovania. Z pohľadu ústavných práv je neprijateľné, aby takýto jednoduchý záver bol súdom vyjadrený v rozhodnutí s odstupom takmer štyroch rokov od začatia konania.

10. I napriek tomu krajský súd v zrušujúcom uznesení z januára 2022 zaujal jasný postoj k oprávneniu sťažovateľa uplatniť si žalobou pohľadávku voči žalovaným, okresný súd ďalej, naposledy v uznesení o prerušení konania, pokračoval v riešení tejto otázky bez toho, aby vo veci vykonal dokazovanie na medzi stranami sporné skutkové otázky. Spor je aj po viac ako šiestich rokoch od podania žaloby na začiatku, čo je výsledkom nesústredeného postupu okresného súdu, ktorý nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 prvej

vety ústavy ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhovené a vyslovené, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie nie je skončené, bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov. Tomu nebráni ani tá okolnosť, že okresný súd rozhodol o prerušení konania, keďže toto uznesenie nie je právoplatné.

11. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania, postup okresného súdu, správanie sťažovateľa a význam sporu pre sťažovateľa bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 2 000 eur s tým, že vo zvyšnej časti jeho žiadosti nebolo vyhovené. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľa bol postup okresného súdu.

12. Čo sa týka námietky porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie postupom okresného súdu a s tým súvisiacou žiadosťou sťažovateľa o zaujatie stanoviska k správnosti uznesenia okresného súdu o prerušení konania, treba uviesť, že sťažovateľ nenamietol porušenie týchto ústavných práv uznesením okresného súdu o prerušení konania a výslovne namietol len postup okresného súdu. Preto nie je dôvod formulovať záver o správnosti tohto uznesenia, ktorá bude tak či tak predmetom prieskumu krajským súdom na základe odvolania sťažovateľa. Namietaný postup okresného súdu, ktorý sa prejavil v neprimeranej dĺžke konania, neodôvodňuje záver o porušení základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Preto v tejto časti ústavnej sťažnosti nebolo vyhovené.

V.

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu boli podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradené trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 530,86 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu, ktorým je priemerná mzda za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok na náhradu odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) a náhrady podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur), čo je spolu 442,38 eur, k čomu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky treba pripočítať daň z pridanej hodnoty 88,48 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2023

Robert Šorl
predseda senátu